

DE SYGE

Forløbsplan: Sygdommens og fattigdommens København, 1853-1918 – i historien og litteraturen

Sygdommens og fattigdommens København er et forløb, der lægger op til tværfagligt samarbejde med danskfaget, fx i forbindelse med DHO, men som også sagtens kan laves enkeltfagligt på forskellige niveauer. Forløbets indhold drejer sig om danskernes hverdag, levevilkår og sundhed fra midten af 1800-tallet til begyndelsen af 1900-tallet. Forløbet lægger op til at arbejde med historiefaglige begreber som kildekritik, historisk empati, brud/kontinuitet, struktur/aktør og diakront/synkront historiesyn. Sammen med danskfaget øver forløbet eleverne i at forstå en anden tid ud fra samtidig litteratur og kildetekster, billeder, tegninger, statistik mm. Forløbsplanen involverer desuden et museumsbesøg og en byvandring, hvor eleverne tages med til steder i København, hvor nogle af forløbets centrale begivenheder udspillede sig for mere end hundrede år siden.

Modul	Problemformulering og materiale	Sekvenser
1	<p>Overskrift: "En meget skiden by"</p> <p>Problemformulering: Hvordan så København i midten af 1800-tallet, og hvilke problemer skabte byens indretning for folkesundheden?</p> <p>Lektie: side 50-52 og 56-60</p>	<p>Introduktion til forløbet: Hvad er sygdom? Hvad er fattigdom? Inddrag skema. Tag udgangspunkt i elevernes egen viden om sygdomme og deres årsager.</p> <p>Arbejd med lektien, fx med quizbattle eller tegning af forskellige scener fra beskrivelser af byen og livet i den. Inddrag en kildekritisk analyse af kort, fotografier og tegninger. Hvordan kan vi bruge dem til at besvare problemformuleringen og er der forskel på, hvad vi kan bruge et fotografi og en tegning til.</p> <p>Inddrag kortet på side 57 og sammenlign med et nutidigt kort over København.</p> <p>Lav en kildekritisk analyse af kildeteksten af Emil Hornemann. Hvordan ville han have besvaret problemformuleringen?</p> <p>Konklusion: Sammenfat, hvad vi har lært og besvar problemformuleringen i punktform</p>
2	<p>Overskrift: Koleræpidemiens forløb og dens ofre.</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Hvor mange blev syge og døde af kolera i 1853? Lav tabel 3.1 om til en graf og en kildekritisk analyse af den. Vurdér metoderne for dataindsamlingen og forudsætningerne for at bestemme antallet af syge og døde.</p>

DE SYGE

	<p>Problemformulering: Hvem og hvor mange blev syge og døde af kolera i København i 1853?</p> <p>Lektie: 62-66</p>	<p>Hvem døde af kolera? Inddrag en kildekritisk analyse af tabel 3.2, kildetekst 10 og tegningen på side 64. Hvordan kan de forskellige kildetyper bidrage til at besvare problemformuleringen, og hvad er deres styrker og svagheder som kilder til koleraepidemien?</p> <p>Inddrag evt. Sofus Engelstedts eller J.C. Magnus om Almindelig Hospital under koleraepidemien.</p> <p>Lav en liste med fem punkter, der kan bidrage til at besvare timens problemformulering.</p>
3	<p>Overskrift: Epidemibekæmpelse</p> <p>Problemformulering: Hvad gjorde læger og myndigheder for at bekæmpe epidemien? Lærte de af deres erfaringer, og virkede deres tiltag?</p> <p>Lektie: 66-70</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejd med lektien, fx ved at lave en plakat, der illustrerer myndighedernes anvisninger til kolerabekæmpelse henholdsvis fra 26. juni – 9. juli, fra den 9. juli – 2. august og efter 2. august.</p> <p>Lav en kildekritisk analyse af Sundhedskollegiets bekendtgørelse og Lægeforeningens beretning fra 2. august 1853.</p> <p>Vurdér ligheder og forskelle på de to bekæmpelsesstrategier og diskutér om strategierne var i overensstemmelse med Emil Hornemanns kritik.</p> <p>Inddrag afsnittets billeder. Hvordan kan de bidrage til at besvare timens problemformulering?</p> <p>Diskutér, hvorvidt strategierne til at bekæmpe eller begrænse koleraepidemien var rationelle og overvej, hvad I – ud fra nutidens viden om kolera – ville råde læger og myndigheder til at gøre.</p>
4	<p>Overskrift: Levevilkårene i København i 1870'erne</p> <p>Problemformulering: Hvordan var levevilkårene for det fattige flertal i</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejd med lektien, gerne med skriveøvelse, tegning, quizbattle eller "ja, nej, forklar".</p>

DE SYGE

	<p>København i anden halvdel af 1800-tallet, og hvilken betydning havde levevilkårene for folkesundheden?</p> <p>Lektie: Side 30-36</p>	<p>Kildekritisk analyse af tabellen og de to kildetekster. Hvordan kan kilderne bidrage til at besvare timens problemformulering?</p> <p>Diskussion: Skriv en beretning om tilværelsen i Peder Madsens Gang som om du selv levede der i 1870'erne. Inddrag begrebet historisk empati.</p>
5	<p>Overskrift: Død af barndom</p> <p>Hvorfor døde så mange børn i slutningen af 1800-tallet, og hvad gør samfundet for at forhindre det?</p> <p>Lektie: side 36-42</p>	<p>Hvad lærte vi sidst? Fx dobbeltcirkel med ord og begreber fra forløbet indtil nu.</p> <p>Arbejd med lektien, fx med skriveøvelse eller opstilling af punkter: Hvad kan vi allerede nu sige om børnedødeligheden i slutningen af 1800-tallet. Inddrag evt. tabellerne på side 29 og 32.</p> <p>Lav en kildekritisk analyse af tabeller, kildetekst (evt. længere uddrag af Maren Vests fortælling): Hvordan kan de bidrage til at besvare timens problemformulering?</p> <p>Vend tilbage til det barn i forestillede jer. Hvorfor var deres tidlige barndom afgørende? Lav stregtegning af børn fra forskellige tider, steder og indkomstgrupper, og vurder deres chancer for at blive voksne. Præsenter for hinanden.</p>
6	<p>Overskrift: Forberedelse af fremlæggelse til byvandring</p> <p>Problemformuleringer laves af gruppen</p> <p>Lektie: side 19-23</p>	<p>Forslag til emner:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Frederiks Hospital2. Almindelig Hospital3. Koleraen på Almindelig Hospital4. Koleraen i Adelgade5. Københavns Kommunehospital6. Sygeplejersker7. Pjaltborg, Vognmagergade og Møntergade8. Pistolstræde og Peder Madsens Gang9. Pumpehuset10. Brumleby

DE SYGE

		Inddrag begreberne historisk empati, synkront og diakront historiesyn og aktør/struktur
7	Overskrift: Byvandring	Byvandring i indre København og besøg på Medicinsk Museion og evt. Statens Museum for Kunst.
8	Problemformulering: Hvordan kan folkesundhedens udvikling og diskussionerne om den ses i nutidens København? Lektie: elevfremstillede	
9	Overskrift: Tuberkulose og fattigdom Problemformulering: Hvad var sammenhængen mellem fattigdom og tuberkulosens udbredelse omkring år 1900? Lektie: 99-103	Hvad lærte vi sidst? Kort introduktion til sygdommen tuberkulose. Arbejde med lektien: Hvorfor kunne tuberkulose ses som både en konsekvens af og en årsag til fattigdom? Kildekritisk analyse af tabeller og kildeteksterne på side 102 og 104. Hvordan kan analysen bidrage til at besvare timens problemformulering? Inddrag begrebet historisk empati og forklar, hvorfor kolera generelt var en mere frygtet sygdom end tuberkulose i midten af 1800-tallet. Diskutér desuden hvilken af de to sygdomme, I synes er værst.
10	Overskrift: Tuberkulosens bekæmpelse	Hvad lærte vi sidst? Arbejde med lektien, fx ved at tegne en plakat, der enten roser eller kritiserer sanatoriebehandlingen.

DE SYGE

	<p>Problemformulering: Hvordan blev tuberkulosen bekæmpet fra begyndelsen af 1900-tallet, og hvilken sammenhæng havde bekæmpelsesstrategien med fattigdommen?</p> <p>Lektie: 103-107</p>	<p>Lav en kildekritisk analyse af Tuberkuloselovene fra 1905 og Holger Rørdams tale ved stiftelsen af Nationalforeningen. Inddrag desuden artiklen fra Social-Demokraten fra sidste modul.</p> <p>Inddrag begrebsparret diakront/synkront historiesyn og stil et spørgsmål, som I undersøger ud fra det ene eller det andet historiesyn.</p> <p>Opstil en diskussion mellem tilhængere og modstandere af offentlig understøttet tuberkulosebehandling. Inddrag begrebet historisk empati.</p>
11	<p>Overskrift: Den spanske syge</p> <p>Problemformulering: Hvordan spredte influenzaepidemien sig i København i efteråret 1918, og hvad blev der gjort for at bekæmpe den?</p> <p>Lektie: 76-82</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Hvad var den spanske syge? Sammenlign sygdommen med kolera, tuberkulose og corona</p> <p>Arbejd med lektien, fx med tidslinje eller quizbattle. Inddrag afsnittets billeder og forklar, hvordan de kan bruges til at forstå og beskrive epidemiens udvikling</p> <p>Lav en kildekritisk og sammenlignende analyse af kildeteksterne på side 76 og 82. Hvilke ligheder og forskelle er der i beskrivelsen af sygdommen? Overvej årsagerne på baggrund af kildernes ophavssituation.</p> <p>Hvem og hvor mange sygdomstilfælde og dødsfald var der i København i 1918. Inddrag en kildekritisk analyse af tabel 4.2.</p>

DE SYGE

		Lav en kildekritisk analyse af plakaten på side 85 og diskutér, hvorvidt samfundets strategi og metoder til at bekæmpe sygdommen var rationelle ud fra nutidens viden om influenza. Sammenlign evt. med bekæmpelsen af andre epidemier, herunder corona.
12	<p>Overskrift: Influenza og fattigdom</p> <p>Problemformulering: Hvad var sammenhængen mellem fattigdom og den spanske syge?</p> <p>Lektie: 85-89</p>	<p>Hvad lærte vi sidst?</p> <p>Arbejd med lektien, fx med en tegneserie eller "ja, nej, forklar".</p> <p>Lav en kildekritisk analyse af artiklen i Social-Demokraten. Hvordan kan kilden bidrage til at besvare timens problemformulering?</p> <p>Sammenlign influenzaepidemiens udbredelse og samfundets modsvar med koleraepidemien og tuberkulosen. Perspektivér evt. til coronaepidemien.</p> <p>Inddrag begrebsparret bud/kontinuitet. Er udviklingen inden for folkesundheden og samfundets håndtering af sygdomme og epidemier præget af kontinuitet eller brud?</p>
13	<p>Overskrift: Sammenfatning og præsentation af opgave</p> <p>Problemformulering: Hvilke sammenhænge var der mellem sygdom og fattigdom for indbyggerne i København mellem 1853 og 1918?</p> <p>Lektie: Introduktion til DHO</p>	<p>Synkront og diakront perspektiv med inddragelse af begrebsparret Struktur/aktør</p> <p>Diakront</p> <ul style="list-style-type: none">• Sygdomme og deres forbindelse til levevilkår• Folkesundheden i Danmark 1853-1918• Samfundets sygdomsbekæmpende indsats <p>Synkront</p> <ul style="list-style-type: none">• Folkesundheden i Danmark i midten af 1800-tallet• Folkesundheden i Danmark omkring 1900

DE SYGE

- Folkesundheden i Danmark i omkring 1918

DE SYGE ©FORLAGET COLUMBUS

MÅ DOWNLOADES/PRINTES/KOPIERES I HENHOLD TIL GÆLDENDE TEKST OG NODE-AFTALE.